

ŽIBŘID

1/2012

Kronika Velkého Újezda a okolí

Úvodní slovo

Chci Vás v tomto úvodním slově pozvat k nahlédnutí do tradic, zvyků a obyčejů dlouho známých, opomíjených nebo již dávno zapomenutých, které se uskutečňují v jednom z nejkrásnějších ročních období, a to na jaře. Všichni víme, že každá roční doba je svým způsobem krásná a jedinečná, avšak jistě se mnou budete souhlasit, že právě jaro představuje svoji krásu nejvíce. V tomto ročním období nastává znovuzrození všeho živého. Začínají se veselým zpěvem ozývat ptáci, vracející se z dalekých a teplých krajů, vše ožívá novými barvami a vzduch kolem nás je náhle provoněn rozkvétající přírodou. Vše se probouzí k životu.

První jarní den se svou délkou vyrovná noci – toto období nazýváme jarní rovnodenností. V okamžiku, kdy tento článek píšete, se ocitáte v „postní době“, což je období mezi masopustem a Velikonocemi. Samotné Velikonoce byly a jsou svátkem tak význačným a na zvyky neobyčejně bohatým, že by se o tom dalo ještě mnoho napsat.

Na závěr tohoto článku Vám chci popřát mnoho radosti z přicházejícího jara a krásné Velikonoce.

Místostarosta Josef Jelen

Soužení s upíry aneb posmrtná magie v Oderských vrších

II. část

V době minule zmíněných hrůz na Libavé a ve Smilově se udál další případ také v Podlesí u Budišova. Uprostřed polí tam byl nalezen mrtvý cigán Christián Siegmund ze Šternberka. Kromě jiných věcí byla u něho nalezena i patrně zcizená anglická lékařská kniha. Už týden po pohřbu nastaly i v Podlesí noční nepokoje. Na základě místopřísežných výpovědi postižených zažádal tamní farář Schmidt konzistoř o povolení exhumace. Vykopané tělo vykazovalo podezřelé znaky, a proto bylo vydáno ke spálení.

Na podzim roku 1727 začaly noční nepokoje v obci Nová Ves (nyní Nové Oldřůvky). Ze hřbitova byla proto odstraněna těla Marty Kleinové a dítěte a pohřbena mimo hřbitov. Obec se odvolávala na postup v Libavé. Kleinová zemřela při sběru dřeva v lese, k čemuž bylo vedeno mnoho soudních výslechů a všichni měli zájem na odstranění jejího mrtvého těla. Výslechy prováděl také lékař z Olomouce a zajímal se hlavně o to, zda vypovídající v době napadání mrtvou zrovna nespali a nezdálo-li se jim to. Napadání bylo popisováno jako tlačení, tahání za vlasy, za ruce, sání, hukot, tlučení do stromů, vidění černé kočky, kroky ve světnici, pohyb odvázaného dobytka v chlévě aj. Jedna ze svědkyň tvrdila, že se jí mrtvá osobně zjevila a tančila před ní s černým psem. Po takových nocích byli svědci vyčerpáni a měli různé bolesti. Někteří svědčili, že tyto stavy měli v přítomnosti zemřelé už za jejího života.

Olomoucký děkan k případu sdělil, že dle veřejného mínění sice vedla Kleinová spořádaný život, ale že prohlídka mrtvého těla je nezbytná. Biskup Schratenbach nařídil, aby se na jeho náklady prohlídky těla zúčastnil krom dvou lékařů i zkušený chirurg. Jenže noční nepokoje neustávaly a všichni ve vsi žili v nestálé hrůze a strachu, a protože svědci tvrdili, že se před úmrtím Kleinové v obci nic takového nikdy nestalo, byla i přesto, že nebyla nikdy podezřelá z čarodějnických kouzel ani z vampyrismu, vykopána a tělo vystaveno další prohlídce i bez účasti lékařů. Výsledek šetření

Hans Vno.	Kleinfurth von Gersdorff.	Jahr.
	Klein Martha combusta est.	1727.
	Pater Anna Maria	1728.
	Kleinfurth Christoph	1728.
		1729.

Na ilustraci záznam z indexu matriky zemřelých „Klein Martha combusta est 1727“ potvrzuje, že její tělo bylo spáleno pro podezření z vampýrismu

poukázal na nutnost spálení těla na hranici.

Teprve nyní požádala konzistoř olomouckého lékaře Corviuse, aby si vybral chirurga a prohlédl tělo zemřelé.

Konzistoř píše, že kolem Libavé jsou obyvatelé týráni nezvyklými útisky, které se již řadu let připisují posmrtné magii. Tato posmrtná magie je smlouva s ďáblem, jehož mocí a působením na mrtvolu nějakého zemřelého se způsobují takové útisky a nepokoje lidí i dobytka a nepřestanou dříve, dokud se takové tělo úplně nespálí. Taková těla mají obvykle nepřirozená znamení, a pokud jsou na hřbitově, nakazí insuflací (dechem mrtvé osoby) mrtvá těla dalších dětí i dospělých a ty pak provádějí stejné činy.

Doktor Corvius provedl s chirurgem, děkanem a farářem odbornou exhumaci Kleinové a vystavil 23. 11. 1727 zprávu, která vysvětluje, že noční útlaky obyvatel pocházejí převážně z nočního dušení a ztíženého dýchání způsobeného špatným větráním tehdejších obydlí. Jejich spojování s posmrtnou magií je výplodem fantazie. Na těle Kleinové, ani na těle dítěte, které nebylo dosud pohřbeno, nenalezl žádná nepřirozená znamení, nic, co by svědčilo o posmrtné magii.

Duchovní, tedy děkan a farář, sice zprávu potvrdili, ale tělo dítěte nechali přeložit do teplé místnosti a následujícího dne provedli nové řezy těla. Z řezů údajně vytékala živá a přirozená krev. Usoudili tedy, že jsou to znamení tzv. nakažení dechem jiné mrtvé osoby.

Protože nočním nepokojům nebyl konec, urgoval děkan konzistoř o postup odstranění příčiny. Lékařské závěry vyšetření vyvracející pověry tak ani tentokrát nestačily. Potvrzení o přirozeném stavu mrtvých těl nepřesvědčilo ani obyvatelstvo obce, které neustále tvrdilo, že tím trpí lidé i zvířata a že dřívější případy jasně prokázaly, že noční utrpení nepřestane dřív, dokud se mrtvoly neodstraní. Při řádném pohřbení na hřbitov tak údajně hrozilo nakažení dalších pochovaných. Děkanův posudek zavrhoval lékařskou zprávu i tím, že je nemožné, aby stejnou nemocí trpělo najednou takové velké množství lidí.

Mrtvoly byly proto uloženy do hrobu jen prozatímně a byly zakryty vápnem a hlínou a byly nařízeny nové výslechy postižených. Děkan připomenul konzistoři, že před lety dal jako tehdejší libavský farář přes protesty Libavských řádně pohřbít dvanáct mrtvých i přesto, že těla vykazovala podezřelé znaky. Vesničany ale nebylo možné přesvědčit míněním lékařů, a tak neustále požadovali zrušení prozatímního pohřbení. Konzistoř tak „pro zachování veřejného pořádku“ jednala i proti mínění lékařů a nařídila vydání obou mrtvol světskému rameni.

Zdálo se, že případ je ukončen. Skutečnost byla ale jiná. Spis o tomto případě se dostal až ke kardinálu Schrattenbachovi a ten jej chtěl odeslat do Říma s tím, že v té věci byla již učiněna i zmínka v kongregaci inkvizice. Kardinál proto nařídil nové výslechy všech zúčastněných jak z řad svědků, tak i lékařů a duchovních. Konzistoř ale nepovažovala za vhodné obtěžovat s tím kongregaci, protože by to v Římě vzbudilo zbytečný rozruch a mohlo by se to donést až na císařský dvůr. Z posmrtné magie se tak stal více politický než duchovní případ. Císařský dvůr se mohl údajně domnívat, že moravské gubernium dovoluje řádění takového zla, které se objevuje právě v obcích biskupského panství. Rozruch v Římě by tak poškodil pověst celé diecéze a od kongregace nebylo možné očekávat ani tu nejmenší pomoc.

Neví se, zda se spis o libavských událostech dostal až do Říma, je ale známo, že Libavá se po těchto případech stala vyhlášenou čarodějnickou obcí známou po celé tehdejší Evropě.

Popsané události ještě nedoznely a už se s novými případy ozývaly i další obce Libavska. Požadovaly odstranění mrtvých podezřelých těl, protože se obávaly nočních nepokojů. Řešení případů bylo všude obdobné: výpovědi postižených, prohlídky mrtvých a neustále spory mezi duchovním a světským, tedy lékařským názorem. Podobně jako v případech čarodějnických procesů, kdy udával při mučení jeden druhého, i tady udávali příbuzní vykopaného a spáleného mrtvého osoby z dalších rodin ve vsi, aby i je vykopalí a spálením jim znemožnili pobyt v nebi. Nakonec dali i duchovní za pravdu lékařům a případy začaly utíchat. Lid si svou pověru nechtěl nechat vzít. Hornatý a lesnatý kraj, známý v širém okolí jako kraj čarodějnic, ještě i později v řadě případů ukázal, že se pověry nevzdal. Sama libavská obec poslala úřední přípis různým akademiím a univerzitám s žádostí o pomoc.

Ze záznamů výpovědí svědků je možné vyvodit, že lid si své noční těžkosti způsobené tehdejším způsobem života vysvětloval působením zemřelých čarodějnic a upírů. Příležitost označit za původce nočních nesnází některou zemřelou osobu se vždy naskytla. Stačilo vyslovit podezření a duchovní se toho chytali a odpírali podezřelým zemřelým vypravit církevní pohřeb. Docházelo tak až k hromadným exhumacím a pálení mrtvol. Teprve dlouholeté přesvědčování lékařů ukončilo kolem roku 1730 toto oficiální náboženské přesvědčení o řádění upírů v Oderských vrších. Přesvědčivá fantazie prostých lidí, která se měnila v davovou psychózu strachu před neznámými silami posmrtné magie, tehdy ani nemohla najít jiná řešení než zapálené hranice. Naštěstí zde docházelo pouze k hanobení mrtvých a ne k inscenovaným popravám, tak jak tomu bylo u čarodějnictví.

Jistě známe všichni filmy o upírech a kdo by neznal hraběte Drákulu. Sotva by ale někoho napadlo, že skutečnosti, i když mnohem prozaičtější, se dotýkaly i naší oblasti a postihovaly myšlení lidí, které pak navíc ovlivňováno temnotou tehdejšího církevního přístupu vedlo k odporným a nám dnes už nepochopitelným skutkům.

Podle článku Dr. Jana Bomberý zkrátil a upravil J. Richter

Předtančení deváťáků na školním plese

Dne 24. února proběhl školní ples organizovaný SRPŠ při ZŠ a MŠ Velký Újezd. Ples jsme zahájili polonézou, kterou jsme si připravili pod vedením našich učitelů, pana J. Ryšavého a pana M. Psoty.

Předtančení bylo určitě tradiční, protože je součástí každoročních plesů SRPŠ už několik desítek roků, ale uspořádání tanečníků zase tak tradiční nebylo. Z důvodu nepoměrného zastoupení dívek a chlapců v deváté třídě se tancovalo ve trojicích, dva chlapci a jedno děvče. Touto choreografií se našim učitelům podařilo do tančení zapojit o třetinu více žáků. Tančilo 16 chlapců a 8 dívek.

Po bouřlivě aplaudované polonéze následoval náš tanec s rodiči, kteří si určitě užili svůj pravděpodobně první tanec s dcerou nebo synem.

Pro nás, deváťáky, představuje školní ples první zkušenost se společenskou událostí, na kterou se těšíme my i naši rodiče. Vše jsme zvládli, náš „první“ ples jsme si užili a máme na co vzpomínat.

Jiří Hausner

Vítání dětí

V roce 2012 bylo přivítáno do svazku obce 10 dětí (tři děvčátka a sedm chlapců) narozených v loňském roce. Pozváno bylo celkem 11 novorozeňat, jeden chlapec se se svými rodiči nedostavil.

20. února 2012 navštívila miminka poprvé v životě obřadní místnost velkoujezdské radnice, kde je za městys Velký Újezd přivítala členka rady Mgr. Jaroslava Krbečková, zazpívaly a zarecitovaly jim i jejich rodičům a příbuzným děti z mateřské a ze základní školy pod vedením svých učitelů. Nových občánků bylo hodně, a tak „vítání“ proběhlo nadvakrát, připravila je opět vzorně paní Jana Kovaříková. Za ocenění stojí i pomoc paní Marie Kovaříkové. Přítomen byl už tradičně fotograf pan Kraváček z Olomouce. Rodiče převzali pro děti drobné dárky a finanční příspěvek, maminky dostaly pěknou kytičku.

Věra Bednaříková

Jaroslav Bican uveden do síně slávy

Síň slávy KČT Olomouckého kraje přijala mezi své i jméno Jaroslava Bicana. Proč se tak stalo, je nasnadě. Kdo si nedokáže domyslet, nechť se zajímá o to, který člověk v roce 1969 inicioval vznik tradičního Memoriálu Jaroslava Švarce a tím významně nastartoval ve Velkém Újezdě nejen vze-
stup turistiky, ale i celého Sokola. Tuto skutečnost mohu potvrdit, jelikož s obdobím největšího rozkvětu sokolských akcí mám spojeno celé dětství a dospívání. Prostě vím, že ať se dělo v „Sokole“ cokoliv, téměř u všeho byl pan Bican. S ním jsou spojeny mé první puchýře z pochodů, trénink samostatnosti při stanování, uzlování, azimuty a jiné. Vzpomínám na první lyžařské zájezdy – na cesty tam i zpět, kdy bez zpěvu a vůně linoucí se z různých pleskaček slivovic by to nemělo své kouzlo. I díky Mladkovu se obohatil můj repertoár písní o ty jihočeské a jiné české – hlavně jsme se naučila „Hejbá se to hejbá“.

Za ty roky jsem pozorovala, jak dokáže fungovat skupina lidí, které „velí“ vcelku rozumný člověk s vrozeným nadhledem i potřebným odstupem. Takový člověk dokázal namotivovat a strhnout ostatní, bez nichž by to také samozřejmě nešlo. Patřivala jsem k těm, kteří „přičichli“ v Sokole k více oblastem – cvičení, turistika, stolní tenis, volejbal, trochu i fotbal. Byla to taková užitečná socializace na bázi rekreačně-sportovní, já se v ní cítila docela fajn a jako dítěti mi byla dána možnost určité seberealizace. Je jasné, že svým způsobem k tomuto byla příhodná doba hlavně před rokem 1989. Byla to doba nekomerční a sokolské akce mne příjemně odreařovaly od všudypřítomné ideologie

/„Pane Bicane, vy jste to prostě neideologicky uměl!“/.

S panem Bicanem mám i vzpomínku, na kterou dnes pohlížím s úsměvem, ale tehdy jsem si hrábla hodně ke dnu svých sil. To bylo na slovenském zimním turistickém srazu, kdy náš vedoucí pan Bican opět vybral běžkařskou trasu nejvyššího stupně obtížnosti. Oravská Magura sice skýtala krásné vizuální zážitky, ale při jedné hodně výrazné nerovnosti se mi při sjezdu zlámaly obě dřevěné běžky. To jsem byla navíc předtím již velmi vyčerpaná tím, že jsem špatně namazala a neustále jsem zespod měla nalepenou slušnou vrstvu sněhu, kvůli níž jsem spíše drhnula, než pojížděla. A tak se stalo, že jsem se několik kilometrů brodila po kolena ve

sněhu, jen ve svetr a větrovce. Zbylé pahýly původních lyží jsem statečně nesla s sebou /jelikož byly půjčené a dalo se z nich použít ještě vázání/. Postupně jsem začala přemýšlet o tom, jak to se mnou asi dopadne. Všichni známí byli po rychlém a dlouhém sjezdu dávno pryč. „Zachránila“ mne až horská služba, která akci doprovázela. Na jeden pahýl lyží přišroubovali hliníkovou špičku a na druhý vytvarovali špičku z karmerových dlah. Nohy pevně upnuly na lyžích, a tím ztratily šanci omrznout. Na „opravených“ lyžích jsem se již za tmy doslova dosmýkala až do cíle. Ve škole /kde jsme spali v tělocvičně na zemi/ mne čekal pan Bican s ostatními, ukázala jsem zničené lyže, ani se to moc neřešilo. Pan Bican situaci dlouze nerozebíral a bral ji jako normální záležitost, která se stává. Hlavní vinu jsem dávala sobě, že jsem technicky nezvládla místo sjezdu. To byla taková „bicanovská“ škola života, které rozumí jen ti, kteří jí prošli. Osobně ji беру jako velmi pozitivní. Naučila nás výdrži a nezačít fňukat v každém zárodku problému.

Po roce 1989 se doba začala postupně měnit. Prošli jsme od pocitů bezmezné euforie ze svobody až k dnešním skeptickým pohledům do budoucna. Sokol prošel s panem Bicanem mnohým. Ti, co vždy pomáhali s organizací, nejsou dnes již nejmladší. Doba je odlišná, nastoupila komerce, druhy jiného vyžití a hlavně za vším jsou peníze a touha osobního prospěchu. Pan Bican se snažil za sebe najít náhradu – co by za předsedu, ale za jeho života se mu to nepodařilo. Koho oslovil, ten odmítl, včetně mne. Včetně mne neměl totiž nikdo jiný takové nadšení, zapálení, sílu a nadhled jako bývalý předseda. A tak mi zbývá nakonec připsat netajné přání – aby se brzy našel někdo, kdo převezme žezlo stabilního předsedy a pokusí se trvale pokračovat dále. Navázat na jméno ze síně slávy může být pro někoho i výzva.

Jasna Skotáková

Klub českých turistů, oblast Olomoucký kraj
uvádí do

SÍNĚ SLÁVY

Jaroslava B i c a n a

V Olomouci 19. února 2012

předseda OV KČT

Opět něco z fotbalu

Nemůžu začít jinak než vzpomínkou na pana Bicana, který léta patřil neodmyslitelně k újezdskému fotbalu. Jak jistě všichni víte, odešel nečekaně v plné síle, a o to více nám všem bude scházet.

Takže, za mě a za oddíl kopané ještě jednou - PANE BICANE, DĚKUJEME.

Jaro se nezadržitelně blíží, a tak vás chci pozvat na naše jarní zápasy, které začnou po zimní přípravě. Ta se odbývala převážně v tělocvičně, benjamínci a mladší žáci si zahráli zimní ligu mládeže, muži se zúčastnili turnaje na umělé trávě v Lipníku nad Bečvou. Věřím, že příprava byla kvalitní a projeví se v dobrém výkonu v jarních zápasech, na které Vás tímto zvu. Občerstvení bude samozřejmě zajištěno.

Termíny domácích zápasů:

8.4.	ve 12.00	mladší žáci	Velký Újezd - Velká Bystřice
	v 16.00	muži	Velký Újezd - Jiříkov
22.4.	ve 14.30	starší žáci	Velký Újezd - Bohuňovice
	v 16.30	muži	Velký Újezd - Grygov
25.4.	v 17.30	mladší žáci	Velký Újezd - Nedvězí
29.4.	ve 12.30	mladší žáci	Velký Újezd - Tršice
6.5.	v 16.30	muži	Velký Újezd - Babice
8.5.	ve 12.30	mladší žáci	Velký Újezd - Libavá
13.5.	ve 12.30	mladší žáci	Velký Újezd - Kožušany
20.5.	ve 14.30	starší žáci	Velký Újezd - Mladějovice
27.5.	v 16.30	muži	Velký Újezd - Hraniční Petrovice
3.6.	ve 14.30	starší žáci	Velký Újezd - Hněvotín
10.6.	v 16.30	muži	Velký Újezd - Huzová

Mimo jiné plánujeme uspořádat dětský den, součástí tohoto dne bude druhý ročník „Soutěže faktoru strachu“ včetně zápasu děti versus matky a spousty dalších zábavných soutěží. Tento den by se měl uskutečnit 2. 6. nebo 3. 6.

Dále jsou naplánované turnaje jak mládežnické, tak pro dospělé. Termíny všech fotbalových akcí budou upřesněny a vyhlášeny místním rozhlasem.

Karel Klímek

Další plánované akce TJ Sokol:

- 14.4. 2012 - Turistický závod - Mistrovství kraje (Velký Újezd)
- 5. 5. 2012 - Turistický závod - Český pohár (Frýdek Místek)
- 19. 5. 2012 - Turistický závod - Český pohár (Lovosice)
- 9. 6. 2012 - Turistický závod - Český pohár (Malenovice)
- 16. 6. 2012 - Turistický závod - Mistrovství ČR (Mikulášovice)
- 9. 6. 2012 - Memoriál Jaroslava Švarce

Z naší farnosti

„Začneme rok dobrým skutkem,“ vyzýval nás plakát TKS pro rok 2012. Ve Velkém Újezdě sbírka proběhla od 6. do 8. ledna 2012. Koledníci navštívili domácnosti, aby s vánočním poselstvím předali požehnání do nového roku a požádali o příspěvek do zapečetěné pokladničky pro Českou katolickou charitu. Místním koordinátorem je Charita Olomouc. Vybrané prostředky budou použity na rozvoj služeb pro seniory, lidi s tělesným hendikepem a na přímou pomoc lidem, kteří se nenadále ocitli v obtížné životní situaci. Část prostředků půjde na pomoc ve světě. Ve Velkém Újezdě koledovalo pět skupin a vybralo se 23.894,- Kč.

Protože TKS zajišťují pro Charitu farnosti, tak se výsledky sčítají za jednotlivé obce, které do dané farnosti patří. U nás je to Římskokatolická farnost Velký Újezd, do které patří:

Daskabát	17.082,- Kč
Výkleky	6.963,- Kč
Velký Újezd	23.894,- Kč
Celkem ve farnosti	47.939,- Kč

Tříkrálová sbírka je největší akcí svého druhu v ČR, stejně tak jde o nejmasovější dobrovolnickou aktivitu u nás. Dík patří všem, kteří spolupracují na tomto obdivuhodném díle, a také všem, kteří svým finančním darem vyjadřují solidaritu s potřebnými.

*Charita Olomouc
ŘK farnost Velký Újezd
Eva Tomková (místní asistent)*

Hodiny 1911 – 2011

V loňském roce 2011 se jistě nedalo přehlédnout, že na věži kromě kříže chybí ještě hodinový ciferník. Marně jsme očima pátrali, kolik že je hodin.

Již v srpnu 2011 hodináři z firmy Věžní hodiny Vyškov pomocí plošiny sundali číselník a ručičky. Z plošiny pak zedník pan Jan Nádvorník upravil otvor pro usazení nového číselníku. Z hodinového stroje hodináři ještě odmontovali několik prasklých dílů a vše si odnesli na opravu do dílny. Ručičky byly vlivem povětrnostních vlivů úplně zrezivělé a tenké jak papír. Co taky můžeme chtít? Hodiny jsou z roku 1911. V roce 2011 jim tedy bylo již 100 let. Když přestaly jít pro množství závad způsobených únavou materiálu, uvažovali jsme o opravě nebo pořízení nových hodin elektrických. Nakonec jsme se rozhodli pro opravu poškozených částí stroje a pořízení nového nerezového číselníku, ručiček a převodu od číselníku ke stroji. Všechny nové části se dají případně použít i při pořízení elektrického stroje. Hodiny se původně natahovaly ručně velkou klikou. Mají tři závaží. Jedno je na pohon stroje, druhé na bití, čtvrté a třetí na odbíjení celých hodin. Hodiny se ručně musely natahovat každý den. Na jedno natažení šly asi jen jeden a půl dne. Pak závaží klesalo na zem v nižším patře a hodiny se zastavily. Od roku 1985 je hodinový stroj napojen na elektriku, a tak se všechna tři závaží dotahují automaticky.

V době, kdy se dotahování zapojovalo na elektriku, bohužel hodináři vyměnili i malý číselník uvnitř hodin, na kterém byl letopočet 1911 název firmy Franc Moravus Brno. Číselník se pak již nenašel.

V prosinci 2011 přijeli hodináři z Vyškova, aby konečně namontovali nový nerezový číselník, ručičky, opravené části hodinové stroje a hodiny uvedli do chodu. V roce 2012 se ještě opravovalo bití. Zvon, na který hodiny bijí celou, musel být snesen z věže a odvezen do dílny do Vyškova k úpravě. Zvon po schodech dolů a po opravě zpět na věž přenášeli pracovníci Družstva Velký Újezd (M. Himr, R. Talanda, Vl. Bednařík, Fr. Žák).

Nyní již hodiny zase bijí a odměřují čas. Věříme, že stoletý mechanický stroj nám ještě dokáže, že nepatří do starého železa a bude posouvat ručičky na věži ještě řadu dalších let.

Eva Tomková

Poplatky

Místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů

- platí fyzická osoba, která má v obci trvalý pobyt, a fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k individuální rekreaci, ve které není hlášena k trvalému pobytu žádná fyzická osoba
- poplatník je povinen ohlásit správci poplatku vznik své poplatkové povinnosti nejpozději do 15-ti dnů ode dne, kdy mu povinnost platit tento poplatek vznikla; stejným způsobem a ve stejné lhůtě je poplatník povinen ohlásit zánik své poplatkové povinnosti; dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je poplatník povinen tuto změnu oznámit do 15-ti dnů ode dne, kdy nastala
- sazba poplatku pro rok 2012 činí 400,00 Kč
- poplatek je splatný jednorázově, a to nejpozději do 31. 3. příslušného kalendářního roku
- nebude-li poplatek zaplacen poplatníkem včas nebo ve správné výši, vyměří mu úřad městyse poplatek platebním výměrem
- poplatek nebo část tohoto poplatku, který nebude zaplacen včas, může úřad městyse zvýšit až na trojnásobek

Místní poplatek ze psů

- platí držitel psa; držitelem je fyzická nebo právnická osoba, která má trvalý pobyt nebo sídlo na území městyse Velký Újezd
- poplatek ze psů se platí ze psů starších tří měsíců
- poplatková povinnost vzniká držiteli psa v den, kdy pes dovršil stáří tří měsíců, nebo v den, kdy nabyl psa staršího tří měsíců
- v případě držení psa po dobu kratší než jeden rok se platí poplatek v poměrné výši, která odpovídá počtu i započatých kalendářních měsíců
- poplatková povinnost zaniká dnem, kdy přestala být fyzická nebo právnická osoba držitelem psa (např. úhynem psa), přičemž se poplatek platí i za započatý kalendářní měsíc, ve kterém taková skutečnost nastala
- držitel psa je povinen ohlásit správci poplatku vznik své poplatkové povinnosti do 15-ti dnů ode dne jejího vzniku; stejným způsobem je

povinen oznámit také zánik své poplatkové povinnosti; dojde-li ke změně údajů uvedených v ohlášení, je držitel psa povinen tuto změnu oznámit do 15-ti dnů ode dne, kdy nastala

- sazba poplatku za kalendářní rok činí 60,00 Kč za prvního psa a 120,00 Kč za druhého a každého dalšího psa téhož držitele
- poplatek je splatný nejpozději do 30. 6. příslušného kalendářního roku
- nebude-li poplatek zaplacen držitelem psa včas nebo ve správné výši, vyměří mu úřad městyse poplatek platebním výměrem
- poplatek nebo část tohoto poplatku, který nebude zaplacen včas, může úřad městyse zvýšit až na trojnásobek

Celé znění Obecně závazných vyhlášek č. 1/2010 (poplatek ze psů) a 1/2011 (poplatek za komunální odpad) je vyvěšeno na webových stránkách městyse Velký Újezd www.velkyujezd.cz.

Úhradu obou poplatků je možno učinit v hotovosti na Úřadu městyse Velký Újezd (pondělí, středa 8,00-12,00 hodin a 13,00-17,00 hodin), poštovní poukázkou nebo bankovním převodem na účet městyse (potřebné údaje sdělí na vyžádání V. Bednaříková, tel. 585358107, matrika@velkyujezd.cz).

Věra Bednaříková

Zahrádkáři

Před 62 lety byla založena ve Velkém Újezdě „odbočka“ Ovocnického spolku – předchůdce dnešní Základní organizace Českého zahrádkářského svazu. Možná bude čtenáře Žibřida zajímat, kdy, kde a jak se to tehdy uskutečnilo a jaký úkol byl jako první k řešení. Zde je přepis zápisu ze zakládající schůze:

Protokol

sepsaný při zakládající schůzi „Ovocnického spolku“ ve Velkém Újezdě, dne 17. března 1940 o půl 3. hod. odpol. v hostinci na „Rychtě“, s tímto programem:

1. Zahájení schůze.
2. Založení „Ovocnického spolku“ ve Velkém Újezdě.
3. Volby výboru, náhradníků, revisorů, delegáta.
4. Povinný postřik ovocných stromů.
5. Volné návrhy.

Schůzi zahájil starosta obce pan Viktor Kovářík a přivítal všechny přítomné. Ve svém proslovu zdůraznil nutnost založení „Ovocnického spolku“ v naší obci a vyzval přítomné, aby přistupovali za členy.

Pan Frant. Přikryl, řídící uč. v. v., jako předseda přípravného výboru „Ovocnického spolku“, přečetl stanovy dodané „Zemským ovocnickým spolkem moravským v Brně“. Tyto byly přijaty a nový spolek nazván „Odbočka zemského ovocnického spolku moravského ve Velkém Újezdě u Lipníka n. Bečvou“.

Do výboru byli zvoleni:

Kovářík Viktor	Kovářík Felix
Líbiček Leopold	Pazdera Ladislav
Wagner Frant.	Metelka Miroslav
Sýkora Otto	Richter Ignác ml.
Hausner Karel	Himr Vladimír

Náhradníci: Heger Bedřich, Novák Rudolf

Revisoři: Tylich Jan, Naswetrová Marie

Delegát: Wagner František

Pan starosta sdělil přítomným, že letos je nařízen povinný postřik stromů. Žádal, aby nově zřízený „Ovocnický spolek“ jako první činnost vzal si za úkol, aby toto nařízení bylo řádně provedeno. Po delší debatě dohodnuto, aby se k postřiku stromů koupil chemický přípravek „zimín“. Ke každé stříkačce má být přidělen jeden muž, který bude připravovati potřebný roztok a prováděti postřik. Majitelé sadů budou platiti podle množství spotřebovaného roztoku.

Jelikož žádný volný návrh podán nebyl, předseda poděkoval přítomným za účast a schůzi ukončil.

Ig. Richter, v.r., zapisovatel

Ještě starší dochovaný zápis je ze dne 27. 1. 1939 ze schůze pěstitelů ovoce, což bylo patrně seskupení občanů, které nikdo neřídil seshora. Tehdy pánové Viktor Kovářík, Svatopluk Kovářík, Bedřich Heger, Alois

Bartoněk, Naswetr Josef, Příkryl František a Wagner František jednali od 8 hodin večer v hostinci u Jelena a odsouhlasili uspořádání přednášky se světelnými obrazy a výstavy ovoce v sále sokolovny dne 21. 2. 1939. Dohodli se mj. na tom, že pozvání na tuto akci bude provedeno bubnem a že výlohy v obnosu asi 100,- uhradí obec.

A jaká je situace v současnosti? Nepíše se mi to zrovna dobře, ale začíná být až tak špatná, že výbor velkoujezdských zahrádkářů uvažuje o tom, že předloží členům základní organizace návrh na ukončení činnosti, tedy zánik Základní organizace Českého zahrádkářského svazu Velký Újezd. Hlavním důvodem je malý, až skoro žádný zájem o akce, které v posledních několika letech členové výboru vymyslí a zorganizují, ať jsou to zájezdy (v loňském roce se dokonce pro nezájem vůbec neuskutečnil), výstavy (když ani těch se členové zahrádkářského spolku nezúčastní – byť třeba pasivně, jenom se přijít podívat), o slabé účasti na členských výročních schůzích nemluvě. To se potom opravdu špatně něco chystá a organizuje. My sami nečekáme žádné pochvalné ódy a oželíme svůj čas strávený přípravami, ale je nám trapně, když přizvaní řemeslníci či prodejci pak na takové výstavě zbytečně hledí do prázdna a nic z toho nemají. A přitom je opravdu co vidět a co si koupit!

Co mě zaujalo v časopise „Zahrádkářská kuchařka“:

Jarní bylinky u nás doma

K jaru neodmyslitelně patří sázení a setí. Protože v měsíci březnu, někdy i dubnu mnohde ještě leží sněh, je příjemné si vyvolat jaro alespoň u nás doma, třeba v kuchyni.

Mezi bylinky vhodné pro domácí pěstování patří pažitka, petržel, bazalka, máta, tymián, dobromysl anebo šalvěj. Aby nám všechny druhy prospívaly a pěkně rostly i doma za oknem, musíme dbát na výběr vhodné nádoby, čerstvého osiva, použít zeminu speciálně určenou pro bylinky, pravidelně zalévat a zajistit na stanovišti také dostatek světla.

Bylinky jsou nejen léčivé, ale i dekorativní, tak by byla škoda nedopřát jim pěkný květináč či malý truhlík. Je jen na vás, zda zvolíte keramické či plastové nádoby. Protože každá bylinka má jiné požadavky na zálivku, nedoporučujeme do jedné nádoby vysazovat více druhů. Důležitější je

zemina, která by měla být spíše lehčí a bez hrudek. Pokud máme zeminu těžší, smícháme ji s pískem nebo trochou rašeliny a propaříme v mikrovlnce. Ale dnes už na našem trhu najdeme i speciální substráty určené k pěstování bylin, které nám vše zjednoduší.

A teď něco proti jarní únavě:

Pampeliškový salát s pomerančem

Mladé pampeliškové listy propereme a nadrobno natrháme. Přidáme nakrájený pomeranč a mladou cibulku nakrájenou na kolečka. Zálivku si připravíme z malého množství vody, do které vymačkáme polovinu citrónu, osladíme lžičkou medu, zastříkneme olivovým olejem a dobře rozmícháme. Salát opepříme a necháme vychladit. Při servírování můžeme posypat drcenými vlašskými ořechy. Je to chutné, zdravé a rychlé.

Pažitkové kuličky

Jednu krabičku taveného sýra rozmícháme se 100 g másla a zahustíme strouhaným sýrem (ementál, eidam aj.). Přidáme mletou papriku, pepř a lehce osolíme. Směs necháme odležet asi 20 min. v ledničce a potom z ní tvoříme malé kuličky (ruce přitom namáčíme do vody). Ihned obalujeme v jemně nasekané pažitce. Podáváme s celozrnným pečivem, ředkvičkami a podmáslím.

Kopřivová vajíčka

Na malém množství olivového oleje zpěníme cibulku a přidáme hruštičku spařených mladých kopřiv pokrájených nadrobno. Zalijeme 3 rozšlehanými vejci, osolíme a zamícháme. Podáváme s tmavým chlebem.

Věra Bednaříková

Několik kulturních zážitků pro nejmenší v Radovátku

Společné čtení s dramatizací

V Dětském klubu Radovánek ve Velkém Újezdě se schází maminky s malými dětmi k odpolednímu hraní, cvičení, zpívání a také společnému čtení v rámci kampaně Celé Česko Čte Dětem.

Ve středu 1. února jsme pro maminky a děti připravily předčítání krátké pohádky Hrnečku, vař! z obrázkového leporela pro nejmenší. Společné čtení jsme obohatily i o dramatické zpracování s pomocí maňásků a do účinkování v pohádce jsme zapojily i samotné děti – sbíraly v lese jahůdky do košíku. Když hrneček navařil ohromné množství kaše v podobě barevného padáku, děti nám pomohly se tou spoustou kaše prokousat a zachránit tak zavalená zvířátka.

Akce se zúčastnilo 6 dětí ve věku od 1 do 2,5 let s maminkami a všichni jsme si to moc užili!

Martina Kurfürstová

Divadýlko v Radovánku

Ke spoustě aktivit, které dětský klub maminkám a jejich ratolestem nabízí, přibýlo 29. února i divadlo.

Žáci z Dramatického kroužku při ZŠ a MŠ Velký Újezd připravili pro děti dvě krátké veršované pohádky Františka Hrubína. První skupina zpracovala básničku O nezvedených kůzlatech pomocí plošných loutek. Scéna byla tvořena krabicí upravenou jako domeček. Druhá skupina využila pro svou inscenaci První pohádky (známé spíše pod názvem Princeznička na bále) maňásky. Scéna byla velmi jednoduchá, tvořená zvlněnou černou sametovou látkou.

Malí diváci vydrželi v klidu sledovat obě minidivadýlka, užili si trošku strachu z mlsného vlka, zasmáli se Honzíkově chytrosti a ochotně posbírali princezničce rozsypané korále.

Velmi si cením ochoty starších dětí nezištně připravit smysluplnou zábavu pro naše nejmladší. A jsem moc ráda, že malí diváci a jejich maminky odměnili obě vystoupení potleskem.

Michaela Janotová

Další akce připravujeme i na duben. Pro více informací navštivte naše webové stránky www.radovanek.net. Těšíme se na Vás každé pondělí a středu v prostorách MŠ Velký Újezd.

Ohlédnutí za zimou

Všichni skauti se už těší, že si s přicházejícím jarem užijí vycházky a hry venku. Zimu trávili více v klubovně. Přesto chci připomenout zimní akci, která je pro nás, co jsme se jí zúčastnili, spojena se „zmrzlými“ prsty, a přesto se nám líbila. Myslím na letošní Tříkrálové koledování pro Charitu. Každá skupinka podle věku svých malých králů dostala přidělený rajón, který obešla s písničkou a pokladničkou. Kromě přípravy kostýmů a nacvičování či zopakování písničky jsme při přípravách také debatovali o nejvhodnějším termínu koledování. Svátek Tří králů sice padl na pátek, ale usoudili jsme, že více lidí zastihneme v sobotu. Letos byl termín i s časem vyhlášen, takže si ti, co chtěli Tři krále na vlastní oči spatřit, mohli přizpůsobit svůj program. Bylo nám jasné, že ne každý tráví víkend doma a možná by mnohým vyhovoval spíše všední den. V tomto období je však tma už dost brzy a pro malé děti není termín pozdě odpoledne vhodný. Mnohde nám však zůstaly dveře zavřené i přesto, že bylo na první pohled vidět, že doma někdo je. Musím říct, že je máloco tak smutného jako zklamání v očích dětí, které zahlédly někoho za záclonou, a přesto se nedozvonily. Zřejmě ne každému tento způsob darování na potřebné vyhovuje, někteří třeba pochybují o skutečném určení peněz a jiní zase mají pocit, že sami mají málo, než aby rozdávali. Píšu tento článek hlavně proto, abych všem těmto lidem vzkázala, že Tříkrálová sbírka není jen o tom, že se vyberou peníze na dobrý účel. Skutečně významné dary pro Charitu přicházejí většinou poštovními poukázkami. Tříkrálová sbírka je více o otevřených srdcích než otevřených dlaních a o dobrém příkladu pro naše děti – nejen pro ty, co chodí s pokladničkou, ale i ty na druhé straně, které spolu s rodiči vyslechnou radostnou zvěst o narození Ježíška a samy dají do pokladničky peníz. Vůbec není potřebné dávat velké částky, věřte, že malí králové se málo starají o to, zda někdo vhodil pětikorunu nebo papírovku. Mnohem více je potěší úsměv a pochvala sousedů, kteří jim přišli otevřít. A všem těm, od kterých se nám toho (třeba i s malou sladkostí) dostalo, mockrát děkuji.

Blanka Roubíková

Vedoucí skupinky „Za Humny a Lipenská ulice“

Jarní úklid

Členky sociální komise rady městyse zvou spoluobčany, aby se k nim připojili a pomohli s úklidem okolí městyse Velký Újezd. Akce se bude konat **v pátek 13. dubna 2012 od 15,00 hodin a v sobotu 14. dubna 2012 od 9,00 hodin.**

Sejdeme se vždy na náměstí, úklidové pomůcky budou zajištěny.

Ivana Nováková

Lyžák Ludvíkov 2012

Rok utekl jako voda a byl tu lyžák. My sedmáci jsme už měsíc nemluvíli o ničem jiném. A tak jsme plni očekávání vyrazili na hory. Kam jinam než do oblíbeného Ludvíkova v Jeseníkách.

Cesta autobusem, nacpaným k prasknutí, hezky ubíhala a čím více jsme se blížili k horám, sněhová pokrývka narůstala, což bylo zárukou skvělého týdne na lyžích. Hned po vybalení a ubytování jsme nastoupili k odpolednímu výcviku. Po rozdělení do družstev to vše začalo! Neobešlo se to pochopitelně bez pádů a strachu, někteří stáli na lyžích poprvé, ale v závěru týdne už všichni brázdili svah svými úžasnými oblouky, ať už řezanými či pluzenými. A co bylo hlavní? Všichni při závodě projeli za bouřlivého povzbuzování ostatních závodníků cílovou brankou.

V půlce týdne jsme si nenechali ujít relaxaci na bazéně v Karlové Studánce a občerstvení v místní cukrárně. Při společných večerech jsme navíc zjistili, že se umíme bavit i bez počítače, televize a jiných technických vymožeností.

Co ještě dodat? Ať máme v životě co nejvíce takových zážitků!

Sedmáci

Výpis usnesení

ze zápisu z 8. zasedání Zastupitelstva městyse Velký Újezd (dále jen „ZM“), konaného 20. března 2012 v obřadní místnosti Úřadu městyse Velký Újezd

Usnesení k bodu č. 2:

ZM Velký Újezd schvaluje zápis ze 7. zasedání ZM Velký Újezd ze dne 13.12.2011.

Usnesení k bodu č. 3:

ZM Velký Újezd bere na vědomí zprávu kontrolního výboru ZM Velký Újezd.

Usnesení k bodu č. 4:

ZM Velký Újezd bere na vědomí zprávu o činnosti výboru pro rozvoj městyse Velký Újezd.

Usnesení k bodu č.5:

ZM Velký Újezd schvaluje zprávu o činnosti Rady městyse Velký Újezd.

Usnesení k bodu č. 6:

ZM Velký Újezd neschvaluje poskytnutí bezúročné půjčky paní Dagmar Hanusové ve výši 6.000 Kč.

Usnesení k bodu č. 7:

ZM Velký Újezd neschvaluje poskytnutí bezúročné půjčky paní Marii Marklové ve výši 200.000 Kč.

Usnesení k bodu č. 8:

ZM Velký Újezd schvaluje příspěvek Farnímu úřadu Římskokatolické farnosti Velký Újezd u Olomouce ve výši 60.000 Kč na pozlacení kříže a makovice kostela dle žádosti, která tvoří přílohu k zápisu.

Usnesení k bodu č. 9:

ZM Velký Újezd schvaluje rozpočtové opatření č. 1/2012 dle přílohy k zápisu.

Usnesení k bodu č. 10:

ZM Velký Újezd schvaluje prominutí vrácení částky půjčky ve výši 23.875 Kč paní Drahomíře Viesnerové, Jižní 23, Olomouc-Slavonín.

Usnesení k bodu č. 11:

ZM Velký Újezd schvaluje výsledek hospodaření Základní školy a Mateřské školy Velký Újezd, příspěvkové organizace, za rok 2011.

Usnesení k bodu č. 12:

ZM Velký Újezd odkládá řešení situace ohledně tzv. Červeného kříže na další zasedání Zastupitelstva městyse Velký Újezd.

Mezitím bude vyvoláno další jednání s Ing. Naswetterem a právními zástupci městyse Velký Újezd v dané věci.

V případě, že se starosta městyse Velký Újezd nedohodne na dalším postupu, svolá mimořádné zasedání, na které budou přizváni právní zástupci městyse Velký Újezd.

Usnesení k bodu č. 13:

ZM Velký Újezd schvaluje přijetí příspěvku ve výši 25.500 Kč na pořízení, rekonstrukci, opravu požární techniky a nákup věcného vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů městyse Velký Újezd.

ZM Velký Újezd schvaluje spolufinancování obce minimálně ve stejné výši.

ZM Velký Újezd schvaluje smlouvu o poskytnutí finančního příspěvku z rozpočtu Olomouckého kraje.

Usnesení k bodu č. 14:

ZM Velký Újezd schvaluje odpisový plán ZŠ a MŠ Velký Újezd, příspěvkové organizace, ve výši 672.521 Kč. Tyto prostředky budou poukázány na účet příspěvkové organizace bezprostředně po schválení ZM Velký Újezd. ZM Velký Újezd ukládá příspěvkové organizaci povinnost odvést nevyužité investiční zdroje ve výši 372.521 Kč zpět do rozpočtu zřizovatele

v termínu do 30.6.2012.

Usnesení k bodu č. 15:

ZM Velký Újezd neschvaluje žádost o poskytnutí bezúročné půjčky panu Josefu Benešovi, Na Flíčku 185.

Usnesení k bodu č. 16:

ZM Velký Újezd schvaluje poskytnutí finančního příspěvku ve výši 33.000 Kč TJ Sokol Velký Újezd.

Výpis vyhotovila: *Věra Bednaříková*

Velký Újezd, 21. března 2012

Ověřovatelé zápisu:
Mgr. Jaroslava Krbečková
Josef Richter

Starosta městyse:
Lubomír Bršlica

Svoz odpadů

Dne 12. května 2012 proběhne svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu. Kontejnery budou rozmístěny na obvyklých místech.

Kalendář akcí duben – červen

- 14.4. Mistrovský turistický závod Olomouckého kraje
- 14.4. Odpoledne seniorů
- 18.4. Den otevřených dveří – ZŠ a MŠ
- 28.4. Libavá – Bílý kámen – 19. ročník
- 19.5. Daskabát – Hodová zábava
- 20.5. Daskabát – Hody
- 2.6. Den dětí
- 9.6. Memoriál Jaroslava Švarce – pěší pochod – 44. ročník
- 24.6. Fotbalový turnaj – 40. ročník

Redakční rada:
předseda redakční rady: Ing. Josef Jelen
členové: Mgr. Michaela Janotová,
Josef Richter,
Ing. Svatopluk Klein

Grafická úprava: Ing. Josef Jelen
Tisk: Sprint Olomouc

Žibřid. Kronika Velkého Újezda a okolí. Nezávislý čtvrtletník.
Velký Újezd 1/22. 3. 2012, ročník XXII. Reg. číslo MKE12513.

Vydává městys Velký Újezd, IČO 00299677